

**50 anys d'escoltisme a Montblanc
(1966-2016)**

Joan-Pau Jàvega València

• 50 anys d'escoltisme a Montblanc (1966-2016)

• Joan-Pau Jàvega València

El moviment juvenil més gran i el més desconegut

Aquest curs 2015-2016 es compleixen 50 anys de l'Agrupament Escolta i Guia Mare de Déu de la Mercè de Montblanc, o com popularment se'l coneix: el *Cau*.

Aquesta fita situa l'arribada, de manera clandestina, del Moviment Escolta a la vila el 1966 sota el règim dictatorial del General Franco que vivia, aleshores, l'«*Incidente de Palomares*» i la campanya «Volem bisbes catalans!». D'aquesta clandestinitat en deriva la paraula «*cau*», ja que s'equiparava els locals socials dels agrupaments amb els refugis dels animals salvatges.

Ens referim a l'escoltisme com a «moviment», perquè no l'hem d'entendre com una associació aïllada a Montblanc o a un país, sinó que s'emmarca en el conjunt d'accions mundials col·lectives encaminades a aconseguir una mudança social.

De fet, l'escoltisme i el guiatge són les associacions juvenils més grans del món amb més de 40 milions d'afiliats.

Ambdós moviments tenien les mateixes propostes i metodologia. La principal diferència era que el primer estava destinat als nois i, el segon, a les noies. Els seus fundadors van ser Robert Baden Powell i la seva germana Agnes Baden Powell, respectivament; el 1907 i vers el 1909.

Sovint, els escoltes reben la categoria de gent sectària, paramilitar, hippie o kumbaià. Que s'inclouin en un mateix sac tants adjectius contradictoris, és una evidència de la gran desconeixença d'aquest moviment. El que hi ha de cert en aquests adjectius és una manifestació de la immensitat del moviment, ja que, depenent del context (quan i on), s'han construït moltes interpretacions sobre la idea inicial del fundador.

Per vèncer fal·làcies i prejudicis, hem cregut oportuna aquesta breu introducció sobre l'origen de l'escoltisme i com l'interpretem a Catalunya:

Robert Stephenson Smith Baden Powell (Londres, Anglaterra; 22 de febrer de 1857 - Nyeri, Kenia; 8 de gener de 1941) va ser un tinent general britànic que va participar en diferents campanyes colonials a Sud-Àfrica i a l'Índia. El 1899 va publicar un llibre, *Aids to Scouting*, on narrava la seva particular manera de dirigir l'exèrcit a partir de petites patrulles que treballaven conjuntament amb el lideratge d'un guia, condecorant amb insígnies aquells que sobresortien de la resta. Aquest llibre, destinat a l'exèrcit, va resultar

molt atractiu entre els nens. Tant, que s'utilitzava com a llibre de text a les escoles.

Retirat de l'exèrcit després d'una reeixida carrera, es va dedicar plenament a consolidar el moviment escolta amb el seu llibre *Scouting for boys* (1908), amb un missatge de servei i pau: *Intenteu deixar aquest món una mica millor de com l'hem trobat i, quan us arribi l'hora de morir, podreu morir feliços sentint que de cap manera haureu perdut el vostre temps, sinó que haureu fet tot el possible. Així, estigueu sempre a punt...* (Robert Baden Powell, *Last Will*).

Agnes Smyth Baden-Powell (1858 - 1945) era la germana major de Robert. Com a reclam d'un grup de noies que volien participar de l'escoltisme, va fundar amb el seu germà el Guiatge (escoltisme per a noies). Va significar un gran impacte a la societat del moment perquè les noies van deixar de vestir faldilla llarga i feien exercicis paramilitars. Agnes va adaptar el llibre *Scouting for boys* i el nomenà *Girl Guides, a suggestion for Character Training for Girls*. El 1917, agafà el relleu de líder la seva cunyada i esposa de Robert, Olave Saint Claire Soames (Stubbing Court, Anglaterra; 1889 - Bramley, Anglaterra; 1977).

Com que Robert i Olave havien nascut un 22 de febrer, després de la seva mort, aquesta data es va considerar per tot el Moviment com la Diada del Pensament.

Avui dia, les dues organitzacions mundials: la *World Organization of the Scout Movement* (WOSM) i la *World Association of Girl Guides and Girl Scouts* (WAGGGS) treballen conjuntament sense distinció per gènere i coeducativament. Aquest és el motiu pel qual molts agrupaments inclouen en el seu nom «agrupament escolta i guia....».

World Organization of the
Scout Movement (WOSM)

World Association of Girl Guides
and Girl Scouts (WAGGGS)

Aquestes associacions mundials reconeixen a Catalunya la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge (FCEG) composta per Acció Escolta (2002), Escoltes Catalans (2001) i Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (1977). Aquesta última associació està dividida en demarcacions. Pel que fa a la Demarcació de Tarragona, s'hi troba l'Agrupament Escolta i Guia Mare de Déu de la Mercè, o el Cau de Montblanc.

Cada associació catalana interpreta l'escoltisme de manera diferent a les seves coetànies. Però tot i així, les tres presenten més semblances que distincions.

La proposta educativa de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG) i, en conseqüència del Cau de Montblanc, té dues vessants: ideològica i pedagògica. La suma de les dues seria el que anomenem Mètode Escolta i Guia. I la seva missió és la de deixar el món millor de com l'hem trobat.

MEG defensa que educant infants i joves a través d'aquest mètode, s'aconsegueixen persones protagonistes del seu creixement personal a fi que esdevinguin actives, conscients i compromeses amb la societat.

La vessant ideològica del mètode està composta per:

La Llei Escolta i Guia:

1. Ens esforcem a merèixer confiança i fem confiança a tothom.
2. Vivim la nostra fe i respectem les conviccions dels altres.
3. Aprenem a ser útils i a fer servei.
4. Som germans de tothom i treballem per la pau.
5. Som fidels al nostre país i ens sentim ciutadans del món.
6. Defensem la natura i protegim la vida.
7. Aprenem a viure en equip i tot ho fem entre tots.
8. Som decidits i afrontem les dificultats sense por.
9. Estimem el treball i volem fer bé les coses.
10. Aprenem a estimar i a jugar net.

Les tres opcions:

1. País: L'escoltisme es desenvolupa a Catalunya i es proposa crear una consciència crítica sobre la situació de la societat, educant en aquelles actituds i valors que poden ajudar a la seva transformació. Es defuig de la idea d'un país estereotipat i inamovible, i es pretén valorar i treballar totes les possibilitats que poden enriquir i millorar el país.

2. Persona: Caminar vers l'autonomia personal, la responsabilització, la capacitat d'organitzar-se i l'autogestió del grup, són objectius essencials vers on apunta la pedagogia del projecte.

3. Educació per a l'espiritualitat: Minyons Escoltes i Guies de Catalunya aposten per un espai de trobada, de diàleg i treball entre les diferents opcions i sensibilitats espirituals, buscant el punt d'encontre i enriquint-nos amb les diferències.

Aquestes tres opcions, que esdevenen els pilars del Moviment, expressen o es manifesten a la salutació típica escolta i guia, es fa donant la mà esquerra, mentre que amb la dreta es mantenen els dits índex, cor i anular alçats, i el dit polze doblegat a sobre del dit petit; de manera que queden tres dits alçats.

I la Promesa:

Un compromís individual i voluntari que la persona fa explícit davant del grup per millorar com a persona, compromentent-se amb els valors que s'extreuen de la Llei Escolta i Guia.

La promesa és, juntament amb la llei, una de les eines més potents i singulars del mètode educatiu i un element compartit del moviment escolta i guia arreu del món.

Pedagogia del projecte, codi obert de MEG

D'altra banda, la vessant pedagògica és el projecte, a través del qual es converteix a cada persona i cada grup en protagonista del seu propi aprenentatge. Durant el curs, els caps, preparen el que anomenen «descobertes», les quals consisteixen a conèixer associacions, entitats, persones, etc., d'acord amb les necessitats i objectius.

A partir d'aquestes descobertes, dins del grup i a mesura que avança el curs, els infants i joves desenvolupen diferents propostes de projectes que han d'escollir amb consens per planificar i realitzar la més atractiva.

Els integrants de l'agrupament es divideixen en diferents grups d'edat (branques), que són:

-Castors i Llúdrigues: de 6 a 8 anys. S'identifiquen pel color taronja. El lema és «Compartir».

-Llops i Daines: de 8 a 11 anys. S'identifiquen pel color groc. El lema és: «Tant com puc».

-Ràngers i Noies Guies: d'11 a 14 anys. S'identifiquen pel color blau. El lema és: «Sempre a punt».

Salutació escolta. Ràngers 1968 (Ginestar-Miravet).

-Pioners i Caravel·les: de 14 a 17 anys. S'identifiquen pel color vermell. El lema és: «Sempre a punt».

-Truc: de 17 a 19 anys. S'identifiquen pel color verd. El lema és «Fent servei».

A partir del mètode escolta i guia, cada agrupament desenvolupa el seu propi projecte educatiu, adaptat a l'entorn on es troba i en funció de les seves necessitats i característiques concretes.

Per un òptim funcionament, alguns dels caps (monitors voluntaris) que en formen part assumeixen tasques concretes de gestió i representació de l'agrupament, organitzades en diversos càrrecs (cap d'agrupament, secretari, administrador, responsable pedagògic, animador de l'espiritualitat o consiliari, etc.). Tots els caps conformen el Consell d'Aggrupament, que és el seu màxim òrgan de decisió.

Les persones que ocupen càrrecs es reuneixen mensualment a nivell de Demarcació a les Taules de Caps d'Agrupament (TACA), de Secretariat (TASA) o Pedagògiques (TAPE); on reben formacions i fan arribar la veu de l'agrupament que representen.

Cal remarcar que totes les persones del Moviment el componen de manera voluntària i altruista. Només cobren les persones que exerceixen el secretariat tècnic a cada demarcació ja que desenvolupen un paper essencial a l'hora de solucionar problemàtiques administratives del dia a dia dels agrupaments.

MEG compta amb la seva pròpia escola de formació, també voluntària. Cada any tramita títols de monitor i director de lleure homologats per la Generalitat de Catalunya, així com monogràfics d'orientació, pionerisme, etc.

Josep M. Batista, fundador de l'escoltisme català

L'arribada de l'escoltisme a Espanya es remunta a 1912 amb l'*Asociación de Exploradores de España*.

A Catalunya, de manera simultània, van néixer els *Exploradores Barceloneses* i Jovestels de Catalunya. La primera, marcadament espanyolista i centralista, es va acabar unint amb els *Exploradores de España*; mentre que la segona, de caire catalanista i paramilitar, va tenir una durada curta.

Tenint en compte que l'escoltisme de Baden Powell data de 1907 a Anglaterra, podem considerar totes les associacions pioneres en l'extensió del moviment.

Tot i això, es considera que l'escoltisme fou introduït a Catalunya el 1927 amb la creació de Minyons de Muntanya i els Guies Excursionistes gràcies a la iniciativa de Josep M. Batista i Roca (1895-1978). Les dues associacions es van unir amb el nom de Germanor de Minyons de Muntanya.

A l'impuls de Batista, s'hi van afegir la germana M. Teresa Moliné (carmelites de Gràcia) i mossèn Antoni Batlle (1888-1955). Es va fundar per a les noies, la Germanor de Noies Guies, que s'uní a la Germanor de Minyons de Muntanya, per constituir el 1933, la Institució Catalana d'Escoltisme.

Els Minyons de Muntanya mantenien bones relacions amb l'Església, tant que el papa Pius XI els reconegué i va autoritzar la celebració de misses a l'aire lliure en els seus campaments. La primera se celebrà el 1933 a Collsacabra. La missa fou oficiada per mossèn Batlle, els acampats van rebre la visita dels bisbes de Vic, de Solsona i del cardenal Vidal i Barraquer, arquebisbe de Tarragona.

Cal recordar que l'escoltisme és un moviment pluriconfessional. Respectant les regles generals de l'escoltisme vigents internacionalment, cada organització desenvolupa les seves pròpies bases i directrius. Així, existeixen en altres països organitzacions d'escoltisme catòliques, protestants, ortodoxes, anglicanes, musulmanes, budistes, etc.

Avui, amb l'evolució del moviment, hi ha associacions com Minyons Escoltes i Guies que han convertit l'opció de la fe en educació per a l'espiritualitat, a la recerca del respecte a les diferents sensibilitats i la interacció pacífica entre aquestes.

Guerra Civil i clandestinitat

En iniciar-se la Guerra Civil el juliol de 1936, Mossèn Batlle i un grup de Minyons de Muntanya, casualment es trobaven acampats al Pirineu. En coincidir amb grups de persones que fugien a França i Andorra, els varen auxiliar.

En el bàndol republicà, el pitjor anticlericalisme es dedicava a cremar convents i esglésies. El clergat era perseguit i corria perill de mort. També es té constància de la intrusió d'aquests grups als centres dels agrupaments catòlics i els destrossaven. Des d'aleshores, els agrupaments escoltes que radicaven en centres catòlics van desaparèixer seguint les seves accions en la clandestinitat.

No oblidem la figura del cardenal Vidal i Barraquer, proper a l'escoltisme, que es negà a signar la *Carta Colectiva del Episcopado español a los obispos del mundo entero* (1937), que situava l'Església Catòlica Espanyola a favor dels sollevats. Per tant, tot fa pensar que es predicava un catolicisme progressista, amb una vessant catalanista.

Precisament el 1930, el referit cardenal aconseguí una autorització de Roma per Mn. Batlle, quan formava part de Minyons de Muntanya, per celebrar una missa a l'aire lliure en el campament de Collsacabra.

Els eclesiàstics, tot i no ser partidaris, en la seva totalitat, del nou règim, no es deslliuraren de l'etiqueta d'afins al franquisme. El mateix Vidal i Barraquer seria capturat a Poblet, juntament amb el bisbe Manuel Borràs, mentre fugien, per milicians de la Federació Anarquista Ibèrica (FAI). El primer aconseguí ser alliberat gràcies a la intervenció de la mateixa Generalitat de Catalunya *in extremis* i s'exilià a Itàlia. El segon morí afusellat a l'antic terme de Lilla.

Vidal i Barraquer no tornaria mai en no reconèixer la dictadura, finalment, moriria a Suïssa i el 1978, les seves restes es traslladaren a la Catedral de Tarragona. A la cripta hi ha un lloc reservat per a qui fou el seu bisbe auxiliar, el bisbe Manuel Borràs, assassinat el 1936.

A la Canonja, el seu poble natal, existeix l'Agrupament Escolta i Guia Bisbe Borràs a la seva memòria.

Amb la victòria feixista, l'escoltisme i el guiatge s'il·legalitzaren en abolir-se el dret d'associar-se fora de les directius del règim franquista.

La llei de 1940 que instituïa el *Frente de Juventudes*, establia en l'article 10: «*Todos los alumnos de los centros de primera y segunda enseñanza, oficial y privada, forman parte del Frente de Juventudes*».

Molts líders escoltes serien jutjats en un consell de guerra i empresonats *«por ser cabeza visible de la organización masónico-separatista de los Boy Scouts»*.

Mn. Antoni Batlle, que s'havia exiliat a Suïssa durant la guerra, tornaria a Catalunya el 1939. Sota l'aparença d'excursionisme o lligues espirituals, van reprendre les activitats, fent sortides i campaments.

Amb dificultats, s'intentà reconstruir les seccions de Minyons de les que n'havia estat animador.

El 1946 van reconèixer com a cap escolta Josep M. Batista i Roca, però la prohibició a què estava sotmès feia difícil practicar l'escoltisme durant aquells anys foscos. No es deixava publicar res d'aquesta temàtica, però, es venien llibres d'escoltisme, importats de Mèxic i França.

El 1952, per celebrar els 25è aniversari d'escoltisme a Catalunya, s'organitzà un campament general al Montnegre, realitzat l'any següent. Mentre mossèn Batlle oficiava la missa, el campament fou assaltat per militants falangistes i d'extrema dreta. L'abat de Montserrat, el pare Aureli Maria Escarré, va fer una defensa valenta de mossèn Batlle i dels escoltes acampats, tot enfrontant-se al Governador Civil, que pretenia expedientar-los a tots.

La gran pressió que els dirigents es veien sotmesos per les autoritats franquistes (coaccions, multes, detencions, intervencions de la policia, etc.) i per militants falangistes (amenaces, assalts a locals i campaments, crema d'algun local, irrupció a campaments, etc.) provocà que el Consell de la institució decidís, el 1954, deixar en suspens les seves activitats, però no les dels agrupaments, que podien subsistir gràcies a l'ajut d'entitats culturals o excursionistes que els acollien, o en les parròquies i altres organismes eclesials.

Sota el paraigües de l'Església

El 1956, pocs mesos després de la mort de mossèn Antoni Batlle, el bisbe de Barcelona, Gregorio Modrego, preocupat per oferir una base legal sobre la qual els escoltes poguessin desenvolupar les seves activitats, va reconèixer la Delegació Diocesana d'Escoltisme (DDE).

La DDE reuní agrupaments confessionals ja existents, amb delegacions a Girona, la Seu d'Urgell, Solsona, Tarragona, Lleida i Mallorca, i afavorí la creació de nous grups escoltes a les parròquies. Molts preveres joves varen fundar nous agrupaments.

Al principi, alguns capellans foren denunciats per activitats polítiques, i és que teòricament no havia canviat cap llei (l'escoltisme continuava essent il·legal); però, a la pràctica, les autoritats serien més tolerants.

L'exemple català es va estendre i, aviat, ja es creaven delegacions diocesanes d'escoltisme a les Illes Balears, País Valencià, Euskadi i a altres diòcesis. Aquest paper d'aixopluc legal que ofería l'Església, no estava

restringit només als agrupaments confessionals, sinó que també d'acollir als agrupaments que es consideraven laics.

No obstant, per motius comprensibles, el moviment no confessional no es trobava còmode amb aquesta situació i a final dels anys 50 es produí la seva ruptura.

Com que la voluntat majoritària dels agrupaments, des que es reprengueren les activitats en la dècada dels 40, sempre havia estat la de mantenir unit tot l'escoltisme català a través de la Institució Catalana d'Escoltisme, el 1959, amb l'objectiu de preservar aquesta unitat, es van reformar els estatuts de la institució unificada durant la Guerra Civil i es creà, a Montserrat, l'Associació Catalana d'Escoltisme (ACDE), de natura federativa, tot permetent l'actuació autònoma de versions diferents per raons d'història i d'opció educativa o religiosa.

L'esmentada associació era presidida pel doctor Pere Gabarró (Igualada, 1899-Barcelona,1980) amb la composició següent:

-Minyons de Muntanya: branca oberta integrada per agrupaments oberts i confessionals.

-Boy-Scouts de Catalunya: branca oberta integrada per agrupaments no confessionals.

-Delegacions Diocesanes d'Escoltisme (DDE): branca que es definia com a moviment d'Església.

La Germanor de Noies Guies (integrada a la Institució Catalana d'Escoltisme) es van adherir a les DDE amb el nom de Guies Sant Jordi. Les DDE van esdevenir, després, Minyons Escoltes - Guies Sant Jordi (ME-GSJ). El 1966, afegirien al seu nom, «de Catalunya».

Logotip de Minyons Escoltes - Guies Sant Jordi de Catalunya. La flor de lis fa referència a l'Escoltisme mentre que el trèvol ho fa al Guiatge. La corda amb el nus simbolitza la unió de l'escoltisme mundial

En aquest context neix, al col·legi episcopal de Montblanc, l'Agrupament Escolta Mare de Déu de la Mercè. El seu origen coincideix en la dinàmica exposada: sota l'aixopluc de l'Església i amb l'aparença d'excursionisme,

es comencen a fer campaments. De fet, el nom inicial de l'agrupament era Grup Excursionista de la Mercè (GEM).

Pioners, 1966. Pic de l'Aneto. Acompanyats per Mn. Àngel Bergadà i Mn. Albert Palacín.

Mn. Palacín amb poc més de 25 anys, arribà a la Conca per exercir la docència al Col·legi Mare de Déu de la Mercè, a més de diferents responsabilitats eclesiàstiques en altres parròquies de la comarca (vegeu Josep M. Grau, 2005).

Gràcies a ell es fundà l'Agrupament Escolta i Guia Mare de Déu de la Mercè de Montblanc (1966), l'AEiG l'Estornell de Espluga de Francolí (1969), i l'AEiG Mare de Déu del Tallat de Blancafort (1991).

Aleshores, el director del col·legi era Mn. Joan Martí i Alanis. A tots els centres s'obligava a aixecar la bandera, cantant un himne espanyol, ell ho canvià pel cant: «El meu bell país».

Era l'època del sis-cents, *The Beatles* estaven de moda, es vivia el postconcili, es produïen canvis, i ganes d'obertura. Però el franquisme continuava frenant una societat que no s'adequava als paràmetres oficials. Eren moments de la revolució pacífica, el no a la Guerra de Vietnam, de les manifestacions de Martin Luther King i la gestació del maig de 1968. A nivell local s'anava d'excursió amb el GEM a Rojals i a Prades. Aviat van arribar les primeres acampades al Pirineu (Boí, Bono), sota l'empenta dels monitors Mn. Gallart i Mn. Cabayol.

El pas definitiu de Grup Excursionista a Agrupament Escolta, es pot considerar amb les primeres promeses (recordem la proposta ideològica del mètode), dels germans Josep M. i Jaume Barrios, l'Anton Ribas i Josep Sanahuja, entre d'altres, el Sant Jordi de 1966, en una trobada escolta a Poblet.

El curs següent (1966-67), s'organitzaren els grups de rangers i pioners amb patrulles i caps. Les primeres sortides com a agrupament ja constituït, es feren al Pirineu, i s'assoliren dos cims, el Monte Perdido i l'Aneto.

Rangers, 1967. Santa Coloma de Queralt.

Mn. Albert Palacín anava sense sotana, com era habitual en ell, motiu pel qual rebia avisos de les autoritats eclesiàstiques. Posteriorment, el 1968, les noies de Montblanc, amb l'impuls de Montserrat Farriol, Teresa Santacana, Consol Gasull i Rosa Maria París, entre d'altres, amb mossèn Francesc Giménez de consiliari, fundaren les Noies Guia Sant Jordi Mare de Déu de la Serra. Van avançar juntament amb les noies guies de Valls, amb les que van trobar suport i aprengueren el mètode.

La demarcació de Tarragona i la coeducació

El procés de creació del moviment escolta a la diòcesi de Tarragona esdevingué conjuntament amb la implantació de la coeducació. El 22 de febrer de 1963 tenim constància d'un primer contacte amb el cardenal Benjamín de Arriba i Castro, per la creació de la Delegació Diocesana d'Escoltisme a Tarragona.

El febrer de 1966, la Secretaria General de Minyons Escoltes redactà una instància per presentar-la a l'arquebisbe, demanant el reconeixement de l'escoltisme.

Després d'una reunió a Tarragona el dotze de novembre de 1966, els caps d'Agrupament de Reus, Tarragona, Santa Coloma de Queralt, el Vendrell i la Selva del Camp (no hi consta Valls ni Montblanc), amb lletres de presentació dels rectors de les parròquies de Reus, Montblanc i Valls, proposen demanar al prelat la constitució de la Delegació Diocesana d'Escoltisme (DDE), com a associació filial de l'Acció Catòlica Espanyola, i redacten uns estatuts diocesans, calcats dels de Minyons Escoltes vigents.

En els estatuts s'explicita que «els seus membres no podran participar com a tals a reunions o manifestacions de caire polític, i han de cessar en el càrrec de responsabilitat efectiva que tinguin en la DDE, en ésser designats per a funcions o activitats d'ordre polític».

En espera de l'aprovació episcopal de la Delegació Diocesana d'Escoltisme, per fer avançar la situació i prendre la seva responsabilitat, es constituí un primer equip compost per Josep Alsina (de Reus), Ramon Arbós (de Tarragona), Antoni Guri (de Valls), Mn. Albert Palacín (de Montblanc), Mn. Josep M. Roviroso (del Vendrell) i Maria Antònia Recasens (de Tarragona).

El 4 de març de 1968, el cardenal acceptà els estatuts presentats i es creà la Delegació Diocesana d'Escoltisme de Tarragona o la Demarcació de Tarragona de Minyons Escoltes - Guies Sant Jordi, la quarta que quedava constituïda a Catalunya.

El 1971, el Dr. Josep Pont i Gol succeí a Arriba i Castro en el govern de l'arxidiòcesi tarragonina i continuà la tasca a favor de l'escoltisme i dels canvis socials.

El curs 1971-1972, el col·legi de la Mercè obrí la porta a les noies. Eren els anys de La Nova Cançó i entre l'alumnat predominava una gran sensibilitat política, fins al punt de voler iniciar una vaga per la mort de Salvador Puig Antich (1974).

Era absurd i un inconvenient que les noies haguessin d'estudiar fora de la comarca el Batxillerat, quan a Montblanc, hi havia un centre reconegut d'ensenyament superior. En aquests anys es van unificar els dos agrupaments separats per gènere: l'Agrupament Escolta Mare de Déu de la Mercè i les Noies Guies Sant Jordi Mare de Déu de la Serra. La nova associació rebria el nom d'Agrupament Escolta i Guia Mare de Déu de la Mercè.

El mètode rangers i noies guia a la Demarcació de Tarragona es portà a terme per primer cop a Montblanc. Des de ME-GSJ, existia una inquietud

per la baixa participació de la demarcació en assumptes nacionals. Sobretot, en un context on la coeducació s'anava expandint i eren necessàries les reunions i trobades per definir aquest procés d'unitat entre Minyons Escoltes i Noies Guies. Si bé les dues associacions coordinaven els agrupaments conjuntament, encara no s'havia aconseguit que en un mateix agrupament convivissin els dos gèneres, amb un mateix projecte educatiu.

La solució, per assolir l'objectiu que tots participessin en la gestió de la demarcació i en l'elecció dels seus responsables, va passar per la formació específica del Moviment: es van impartir formacions per a caps, secretariat i tresoreria, totes de manera conjunta i coeducativa, amb la finalitat de traslladar aquesta realitat als agrupaments.

Davant la dificultat de construir un equip de formació per a tota la demarcació, degut a la seva dimensió, el juny de 1977, les comarques de l'Alt Camp, Conca de Barberà i la Segarra es van constituir com a subdemarcació amb el nom d'Agrupaments de Muntanya. Un any abans, coincidint amb el 20è aniversari de la mort de Mossèn Antoni Batlle, s'aprovà la publicació d'un manifest conjunt de l'escoltisme català que contribuiria a la constitució de la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge (FCEG) el 1977, llavors, l'escoltisme català seria reconegut internacionalment. El *Cau* de Montblanc ja tenia la seu fora del col·legi. L'antic Hospital de Santa Magdalena faria de seu social de l'agrupament, després l'antiga presó, el carrer de les Corts i avui, al carrer Xolladors, davant de la Plaça Catalunya.

Actualitat de l'agrupament

La descoberta de l'escoltisme a Montblanc no ha deixat indiferent a qui ho ha practicat durant aquests 50 anys. El mateix Baden Powell insistia que és en la natura, on aprenem a ser bones persones i estimar el propi país. Amb 82 membres el curs 2015-2016, l'agrupament segueix educant amb el mètode escolta, que endinsa a infants i joves a aprendre vivencialment a través de la naturalesa. A Montblanc recordem el Pirineu lleidatà i aragonès, escenaris que van copsar el temps dedicat a l'aventura. Sobretot, a partir de la cessió de la Casa de Colònies de Gessa a l'agrupament. El nom d'aquesta vila aranesa, juntament amb Alòs d'Isil (poble de Mn. Palacín, on va habilitar la seva casa nadiua per fer-hi estades), han pres un relleu especial en la història del *Cau*.

La descoberta del medi fa prendre consciència del món que ens envolta: acampar sota les estrelles, explorar els boscos, banyar-se als llacs,... i deriva vers una estimació a la terra i el país, a la vegada que desenvolupa la necessitat de conèixer amb els companys. Els paisatges naturals extraordinaris que tothom elogia, però que tants s'entossudeixen en esquinçar a poc a poc, posen de manifest la necessitat d'educar per a la transformació social. És en aquest punt, on les persones hem de ser responsables i compromeses.

Tot i la realitat d'un món deteriorat i un futur ombrejat, el *Cau* segueix endavant amb nova saba, amb la consciència que el treball amb els nois i noies d'avui és un repte esquerp. Citant a Marcel Vives, secretari de l'agrupament el 1991 durant la celebració del 25è aniversari: «com que el risc és aventura, i tot el que val, costa, l'Agrupament enfila ja un nou curs amb aire renovat. Perquè mentre hi hagi gent jove, caldrà anar-los ensenyant la subtil meravella d'un cim nevat, un llac entre valls perdudes, un bosc de castanyers florits, un alzinar en la seva silenciosa majestuositat, o una petita font embolcallada d'allò que un dia, el bon amic Mn. Albert Palacín, ens va ensenyar que en diuen herba capil·lera».

La Bajoca a Montblanc. Trobada de la Demarcació de Tarragona. 2015.

* Posteriorment a la redacció d'aquest article el Consell Comarcal de la Conca de Barberà ha concedit el Premi d'Honor corresponent a l'any 2016 en l'apartat d'entitats, al *Cau* de Montblanc
Al mateix any, l'Ajuntament de Montblanc reunit en ple i per acord unànimement ha distingit l'Agrupament Escolta Mare de Déu de la Mercè amb la Medalla categoria d'Or de la Vila

Referències

- Albert Balcells-Genís Samper, *L'Escoltisme català: 1911-1978*. Barcelona, 1993.
- Diversos autors: *Història del convent i del col·legi episcopal Mare de Déu de la Mercè de Montblanc*, Lleida, 1994, p. 127-141.
- Eduard Llory, *L'Escoltisme mundial. La discreta remor d'un bosc que creix*. Barcelona, 2010, p. 239.
- Joan Cartanyà-Ernestina Vallverdú, «Itinerari pel teatre de la natura», *Actes de les segones jornades sobre el bosc de Poblet i les Muntanyes de Prades, els límits de la pressió humana en el medi natural*, Poblet, 2006, p. 23-46.
- Jordi Font Plana, *Del joc a la festa, escoltisme catòlic català: 1930-1980*, Barcelona, 2002.
- Josep M. Grau Pujol, «Perfil biogràfic del prevere, mestre i investigador», *Aplec de Treballs*, (Montblanc), 23, (2005), p. 6-12 (Disponible a RACO).
- Marcel Vives, «XXV anys Agrupament escolta Mare de Déu de la Mercè», *Reboll*, (Montblanc), vol. 1, núm. 2, (1991), p. 34-35 (Disponible a RACO).
- Miquel-Àngel Essomba, *Codi Obert, Programari lliure per a caps*, Barcelona, 2008.
- Mireia Franch- Ramon Rial- Josep M. Riba: *Escoltisme i educació*, Vic, 1999.
- Pere Solà, «Associacionisme i condició juvenil. Una reflexió sobre el cas escolta»: *La joventut a Catalunya al s. XX. Materials per una trilogia.*, Barcelona, 1987, vol. I, p. 316-339.